

TEST - PŘÍPRAVA NA DT 1

1. Přiřadte k jednotlivým definicím (13.1–13.4) literární žánr (A–F): (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

1.1 Epický žánr středověké literatury o významných osobnostech církevního života, o jejich činech šířících křesťanství se nazývá .

1.2 Lyrický žánr oslavně ztvárňující námět, jímž bývá významná osobnost, obecný princip či vysoce ceněná vlastnost (moudrost, láska, pravda), se nazývá .

1.3 Rozsáhlá epická veršovaná skladba s pomalým tokem děje a zálibou v epizodách, zobrazující téma války nebo hrdinských činů, se nazývá .

1.4 Žánr avantgardní poezie delšího rozsahu využívající asociací, jehož kompozice se nesoustředí na rozvíjení jednoho tématu, ale je polytematická, se nazývá .

(Š. Vlašín, Slovník literární teorie; L. Lederbuchová, Průvodce literárním dílem, upraveno)

A) óda B) epos C) pásmo D) novela E) poema F) legenda

2. Přiřadte ke každé z následujících charakteristik (27.1–27.3) příslušného spisovatele (A–E): (Každého spisovatele z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

2.1 Těžiště tvorby vůdčí osobnosti lumírovské školy spočívalo v básnictví a překladatelské činnosti. Za orientaci na nenárodní témata si od české konzervativní kritiky vysloužil obvinění z kosmopolitismu. Velkou oblibu u diváků si získala veselohra o Otcí vlasti, která se odehrává na hradě, kam podle pověsti nesměla vstoupit žádná žena.

2.2 Básník, sběratel a vydavatel slovanského folkloru byl předním představitelem obrozenské generace, jež kladla důraz na slovanskou myšlenku a vzory pro původní tvorbu viděla v lidové slovesnosti. Do vývoje českého básnictví nejvíce zasáhla jeho poezie ohlasová, v níž dobře vystihl nejen specifičnost Čechů a Rusů, ale i odlišnost jejich poezie.

2.3 Čelný představitel českého romantismu využíval především metaforiky, zdůrazňoval zvukovou stránku textu a používal i nevšední slovní spojení. Pro jeho dílo je typický pocit osamění a vyděděnecství. K vrcholům jeho tvorby patří lyricko-epická báseň představující příběh loupežníka, který se nechtěně stane otcovrahem a je za to odsouzen k trestu smrti.

- A) Svatopluk Čech
- B) Josef Kajetán Tyl
- C) Jaroslav Vrchlický
- D) Karel Hynek Mácha
- E) František Ladislav Čelakovský

3. Přiřaďte ke každé z následujících charakteristik (9.1–9.3) příslušný umělecký směr (A–E): (Každý umělecký směr z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

3.1 Protestoval proti konvencím, obdivoval vědu a techniku. Spisovatelé se snažili zachytit dynamiku moderního životního stylu, napodobovali projevy městské civilizace a moderní techniky zvukově i vizuálně (např. se snažili vyjádřit pracovní hluk strojů). S tímto směrem je spjata teorie osvobozených slov.

3.2 Rozvíjel se výhradně v českém prostředí, byl spjat s uměleckým sdružením Devětsil. V pojetí mladých spisovatelů se nejednalo jen o nový umělecký směr, nýbrž o životní styl a umění bavit se. Básníci kladli důraz na fantazii, volnou asociaci představ, oblíbili si exotické náměty nebo se inspirovali lidovou zábavou (varieté, cirkusy).

3.3 Vznikl ve Francii, představitelé tohoto směru kladli důraz na přirozenost, obrazotvornost a fantazii, důvěřovali náhodě. Inspirovali se psychoanalytickou teorií Sigmunda Freuda (akcent na lidské podvědomí), používali metodu automatického textu (rychlý zápis sledu představ a myšlenkových pochodů bez kontroly rozumu).

(D. Jakubíček, Literatura v souvislostech 3, upraveno)

- A) poetismus
- B) futurismus
- C) surrealismus
- D) expresionismus
- E) impresionismus

4. Přiřaďte k jednotlivým charakteristikám (29.1–29.4) příslušného spisovatele (A–F): (Každého spisovatele z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

4.1 Je známý především jako autor souboru sta novel. Příběhy, které si vypráví deset lidí utíkajících před morem, jsou zábavné, většinou milostné, velkou roli v nich hraje rafinovanost.

4.2 Provokoval jak svou tvorbou, tak bohémským způsobem života. Ve svých básních plynule přechází od ironie a melancholie k obscenitě. Známé jsou jeho balady se specifickou kompozicí: tři sloky o stejném počtu veršů a závěrečné poslání v poslední zkrácené sloce. Poslední verš všech slok je stejný.

4.3 Jeden z největších světových dramatiků dokázal přesvědčivě vystihnout lidskou psychiku, vytvořil řadu sebevědomých, předsudky nespoutaných postav (i ženských). Velmi slavnou tragédií je příběh lásky dvou mladých lidí, kteří umírají kvůli nepřátelství svých rodin. Z básnické tvorby nelze opominout autorovy četné sonety.

4.4 Jeho nejslavnější dílo mělo být parodií na tehdejší rytířské romány. Tragikomické boje hlavního hrdiny (např. boj s větrnými mlýny) však nejsou směšné, vyjadřují touhu po spravedlivějším světě. V této postavě vytvořil spisovatel literární typ označující snílka či člověka, který ušlechtilé, ale pošetile usiluje o nemožné.

(CZVV)

- A) François Villon
- B) Dante Alighieri
- C) Francesco Petrarca
- D) Giovanni Boccaccio
- E) Miguel de Cervantes
- F) William Shakespeare

5. Přiřadte ke každému z následujících textů (29.1–29.3) možnost (A–E), která daný text nejlépe vystihuje: (Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Texty jsou úplné a nejsou zkrácené.)

5.1 Zuřivý pes ležel v jeslích plných sena. Kdykoli se chtěl přiblížit některý vůl a chtěl žrát, vrčel, cenil zuby, vztekale štěkal a bránil přistoupit. Hrdino, sám seno nežereš, abys měl právo hrabat pro sebe, tak druhému lotrovsky závidíš a nepřeješ, pravili volí. Je mnoho lidí, kteří závidí, co sami mít nemohou, a právě proto druhým nejvíc škodí.

5.2 Lidé jsou různí, jsou i tací, kteří se dosud živí prací.

5.3

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) sonet B) bajka C) balada D) kaligram E) epigram

6. Přiřadte ke každé z následujících charakteristik (24.1–24.4) příslušného spisovatele (A–F): (Každého spisovatele z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

6.1 Po roce 1968 nesměl několik let oficiálně publikovat, přesto nikdy neodešel do emigrace. Řada jeho děl vycházela v samizdatu a exilu. Ve svých prózách často využívá „nekonečný“ proud řeči. Příznačná je pro něj poetizace všednosti a postavy pábitelů – osobitých vypravěčů a ztřeštěných snílků.

6.2 Celosvětově proslavený spisovatel po sovětské okupaci emigroval do Francie. Ve svém prvním románu, pro nějž je typické kolísání mezi tragičností a fraškou, popsal absurditu 50. let v Československu. Kniha zaujme i neobvyklou kompozicí – události jsou nazírány z úhlu pohledu několika postav.

6.3 Jeho tvorba je výrazně ovlivněna vlastními zkušenostmi z války (např. útěk z transportu smrti). Stěžejním tématem jeho děl je holokaust, hlavními postavami jsou bezbranní, obyčejní lidé (Židé, velmi často ženy), kteří se dostávají do mezních životních situací. Po emigraci v roce 1968 se usadil v USA.

6.4 Autor manifestu Dva tisíce slov byl přední představitel disentu a vydavatel samizdatové edice Petlice. Těžiště jeho díla spočívá ve fejetonech a v prózách. V jedné knize propojil deníkové záznamy, úvahy i románové prvky, a nejen že tak podal výpověď o jednom roce svého života, ale zprostředkoval i obecnější obraz české společnosti na přelomu 70. a 80. let.

(CZVV)

- A) Ladislav Fuks
- B) Arnošt Lustig
- C) Ludvík Vaculík
- D) Milan Kundera
- E) Bohumil Hrabal
- F) Josef Škvorecký

7. Přiřaďte k jednotlivým charakteristikám (7.1–7.4) příslušné jméno (A–F). (Každé jméno z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

7.1 Proslulý antický básník se zapsal do dějin světové literatury nejen svou milostnou poezií. Za vrchol jeho tvorby se považuje přebásnění řeckých a římských bájí, v nichž důležitou roli hraje proměna.

7.2 S jeho jménem jsou spojovány dva antické hrdinské eposy, bývá totiž považován za jejich autora. První z eposů vypráví o obléhání Tróje, druhý o osudech ithackého krále, jehož návrat z trójské války trval deset let.

7.3 Tento antický dramatik, v jehož tvorbě se objevuje téma nevyhnutelnosti osudu, se proslavil svými tragédiemi. V jedné z nich se syn thébského krále sice snaží vyhnout věštbě, ale marně – zabije svého otce a pak se ožení se svou matkou.

7.4 Slavný autor ve svých komediích poukazoval na lidskou hloupost, zesměšňoval náboženské pokrytectví, což vyvolalo negativní reakce nejen u francouzského královského dvora, ale i u církve. Jméno hlavní postavy z jedné dramatikovy hry se stalo synonymem lakoty.

(CZVV)

- A) Ezop
- B) Homér
- C) Molière
- D) Sofokles
- E) Publius Ovidius Naso
- F) Johann Wolfgang Goethe

**8. Přiřadte k jednotlivým charakteristikám (7.1–7.4) příslušného spisovatele (A–F).
(Každého spisovatele z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)**

8.1 Spisovatel, jenž zásadně ovlivnil moderní světovou poezii, ve své tvorbě propojoval kubismus a futurismus, využíval principu asociací a vynechával interpunkci. Známa je jeho polytematická báseň a kaligramy.

8.2 Laureát Nobelovy ceny za literaturu je čelným představitelem absurdního dramatu. V jeho tvorbě nalezneme téma odcizení, motivy se stereotypně opakují, jazyk ztrácí svou komunikační funkci. Protagonisté jedné jeho slavné hry marně čekají na kohosi, kdo nikdy nepřijde.

8.3 Pro tvorbu tohoto představitele pražské německé literatury je příznačný fantaskní svět, marný boj proti byrokracii, téma provinění či specifická jména postav (např. Josef K.). Jedno dílo tohoto spisovatele zachycuje duševní pochody postavy, která se proměnila v obří hmyz, a změny v chování ostatních členů rodiny.

8.4 Jedním z témat tohoto spisovatele je 1. světová válka, v níž sám bojoval. Kvůli svým pacifistickým postojům byl nacisty prohlášen za nepřítele a zbaven německého občanství. Světoznámý je jeho román o studentech, kteří se pod vlivem propagandy dobrovolně přihlásí do armády a po výcviku plném šikany se účastní zákopových bojů.

(D. Jakubiček, Literatura v souvislostech 3, 4, upraveno)

- A) Franz Kafka
- B) Samuel Beckett
- C) Ernest Hemingway
- D) Guillaume Apollinaire
- E) Erich Maria Remarque
- F) Gabriel García Márquez

9. Přiřaďte k jednotlivým textům (8.1–8.4) možnost (A–F): (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

9.1 je jeden z avantgardních uměleckých směrů první třetiny 20. století. Obdivuje moderní techniku, je spjat s teorií „osvobozených slov“.

UKÁZKA: Poledne ¾ flétny kňučení vzplanutí tůmp tůmp poplach praskot sténání pochod břínkot tlumoky pušky

9.2 je umělecký sloh rozvíjející se v 17. a 18. století. Převládá citová složka nad racionální, důraz je kladen na kontrasty a náboženskou tematiku.

UKÁZKA: Co já? Co ty?
Bože svatý?
Já hřích, pych, lest, tys sláva, čest.

9.3 je umělecký směr, který vznikl v 2. polovině 19. století. Zdůrazňuje smyslovost a snaží se zachytit prchavou náladu okamžiku.

UKÁZKA: Ty české rybníky
jsou stříbro slité,
žíhané temnem stínů pod oblaky,
vloženy v luhy do zeleně syté,
jsou jako krajů mírné, tiché zraky.

9.4 je umělecký směr konce 18. a první poloviny 19. století. Literární postavy revoltují proti společnosti, prožívají nenaplněnou lásku, časté jsou motivy noční přírodní scenérie.

UKÁZKA: Temná noci! jasná noci!

obě k želu mne budíte.

Temná noc mne v hloubi tiskne,

jasná noc mě vzhůru vábí.

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje textů uvedeny.)

- A) baroko
- B) renesance
- C) futurismus
- D) romantismus
- E) expresionismus
- F) impresionismus